

7-4676
7-4678

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı : B.02.0.002-610- 1145

09 / 4 / 2012

Konu : 7/4676 ve 7/4678 sayılı
yazılı soru önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13/3/2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-53662 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki Manisa Milletvekili Hasan Ören tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/4676 ve 7/4678 sayılı yazılı soru önergelerinin cevabına ilişkin olarak, T.C. Merkez Bankası'nın yazıları ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Ali BABACAN
Başbakan Yardımcısı

Ek : TCMB'nin 29/3/2012 tarih ve
50033-302301 sayılı yazısı ve eki (5 sayfa)

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

İDARE MERKEZİ

Cevaplarda şu işaretlerin tekrarını dileriz:

B.02.2.TCM.0.00.00-610/ 50033

Konu: Soru önergesi

ANKARA, 29 Mart 2012

302301

**T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sayın Ali BABACAN)
ANKARA**

İlgi: 15.03.2012 tarih ve B.02.0.002-610-0900 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu.

İlgide kayıtlı yazı ekinde Bankamıza ulaşan Manisa Milletvekili Hasan Ören'in 7/4676 ve 7/4678 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, Bankamız değerlendirmesi ilişkide gönderilmektedir.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İdare Merkezi**

Erdem BAŞÇI
Başkan

Hüseyin ZAFER
Genel Müdür

Ek: 1 (4 sayfa)

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI (ALİ BABACAN)
TARİH: 30.3.2012
SAYI : 1145

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
ANONİM ŞİRKETİ
SERMAYESİ: 25.000 TL
İDARE MERKEZİ, ANKARA

İstiklal Cad. 10 06100 Ulus-Ankara
Tel: (312) 507 50 00 Faks: (312) 507 56 40
E-Posta: iletisimbilgi@tcmb.gov.tr Swift: tcmbtr2a
Genel Ağ: http://www.tcmb.gov.tr

MANİSA MİLLETVEKİLİ HASAN ÖREN'İN
7/4676 VE 7/4678 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGELERİNE İLİŞKİN
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI DEĞERLENDİRMESİ

13.2.2011 tarih ve 6111 sayılı Kanunun 150'nci maddesi gereğince Bankamızca yürütülmeye devam edilen Risk Merkezi faaliyetleri ile ilgili olarak 1211 sayılı Bankamız Kanunu'nun mülga 44'üncü maddesinde, Bankamızın Türkiye'de faaliyette bulunan mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, finansal holding şirketleri, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri ile Bankamız ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenecek diğer mali kuruluşların müşterilerinin risk durumlarına ilişkin bilgileri nezdinde toplamak maksadıyla Risk Merkezi kuracağı ve bu kurumlar ile bilgi değişiminde bulunacağı belirtilmiştir.

Bankalar ile Bankamız arasında sürdürülen bilgi değişimine dayalı uygulamalarda Bankamızın işlevi; bankalar ve diğer mali kurumlarca yapılan bildirimlerin birleştirilerek bankalara ve diğer mali kuruluşlara duyurulması ile sınırlıdır.

Bu kapsamda, Bankamızca yürütülmekte olan bilgi değişimine ilişkin uygulamalardan birisi olan negatif nitelikli ferdi kredi ve kredi kartı borçlularının kimlik bilgileri uygulaması, bankaların *"Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik"* hükümleri doğrultusunda, *"Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı"*na ve /veya *"Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabı"*na intikal ettirdikleri ferdi kredi ve kredi kartları alacaklarına ait gerçek kişi borçlularının temel kimlik bilgilerinin değişimini içermekte olup, takibe alınan tüm kredi kartı ve ferdi kredi borçlarına ilişkin gerçek kişilerin kimlik bilgileri bildirilmekte olup, asgari bir bildirim limiti bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, bu uygulama kapsamında, tüzel kişilere ilişkin olarak bankalarca herhangi bir bildirim yapılmamakta ve bilgi değişimine konu edilmemektedir.

Bu uygulama çerçevesinde, borcunu vadesinde ödememesi nedeniyle kimlik bilgileri Bankamıza bildirilen banka müşterileri ile bu müşterilerden daha sonra borcunu ödeyenlerin bilgileri, Bankamızca birleştirilerek, aylık dönemler halinde sisteme katılan bankalar ve finansman şirketleri ile paylaşılmaktadır.

Bankaların bu bilgileri vermesine dayanak ise, müşteriler ile bankalar arasında kredi kullandırım veya kredi kartı verilmesi aşamasında imzalanan sözleşmelerde ilgili hakkındaki tüm bilgilerin kendi bankasınca uygun ve gerekli görülecek kişi, kurum ve kuruluşlara bildirileceğini peşinen ve gayri kabili rücu olarak kabul eden hüküm oluşturmaktadır.

Bankamız nezdindeki negatif nitelikli ferdi kredi ve kredi kartları kütüğündeki, tahsil bildirimi yapılmış kayıtlarda 3 takvim yılını, takip bildirimi yapılmış tahsil bildirimi olmayan kayıtlarda ise 5 takvim yılını doldurmuş olanlar Bankamız kayıtlarından silinmektedir. Ancak, söz konusu bilgilerin bankaların kütüklerinden silinip silinmemesi ve dikkate alınıp alınmaması bankaların kendi yetkilerinde olmaktadır. Diğer taraftan, bankalarca sehven bildirilmesi nedeniyle silinen kayıtlar ise Bankamız kütüğüne hiç girmemiş gibi görünmektedir.

Bilgi değişimine konu edilen negatif nitelikli ferdi kredi ve kredi kartı bilgileri, bankalar ve finansman şirketlerince veri tabanlarında güncellenmekte ve gerçek kişilerin kredi kartı veya tüketici kredisi talepleri, mevcut yasal düzenlemeler gereğince yapılması gereken risk analizleri ile birlikte değerlendirilmektedir. Söz konusu bu bilgiler, bankalarca kredi ve kredi kartı ile limit yükseltme taleplerinin değerlendirilmesinde başvuru referans kaynaklardan sadece birisidir. Bir başka deyişle, bankalar yaptıkları risk analizlerinde bunlar dışındaki diğer verileri de dikkate alarak karar vermektedirler.

Bankamız denetim elemanları tarafından, yıllık olarak hazırlanan denetim programları kapsamında, bankalar ve diğer mali kuruluşların Risk Merkezine yaptıkları bildirimleri yerinde incelenmekte ve düzenlenen denetim raporlarında hatalı bildirim yaptığı tespit edilen kuruluşlar, yazı ile uyarılmakta ve hatalı bildirimlerin düzeltilmesi istenmektedir.

Negatif nitelikli bireysel kredilere ilişkin Bankamız nezdindeki bilgiler, bildirimde bulunan bankalar ve finansman şirketleri dışında sadece kanunen yetkili kılınan mercilere verilebilmektedir. Vatandaşların bilgi talepleri, Risk Merkezi nezdindeki bilgilerin gizli olması nedeniyle ilgililerine verilebilmesi amacıyla, sadece, nüfus cüzdanı fotokopisi ile birlikte "Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair 3071 sayılı Kanun"a uygun olarak müracaat etmeleri durumunda karşılanmaktadır.

Bankamıza, özellikle 5834 sayılı Kanun uygulaması nedeniyle bilgi talebiyle ilgili olarak yoğun başvuru olmasına karşın, dilekçe ile 2010 yılında 36 bin, 2011 yılında 30 bin civarında, bilgi edinme sistemi aracılığıyla 2010 yılında 11 bin, 2011 yılında 11.6 bin adet gelen söz konusu başvurular, mümkün olduğu kadar kısa sürede incelenip, cevaplandırılmaya çalışılmakta olup, bilgi verilmesine ilişkin yoğun telefon çağrılarındaki talepler de, sistemin işleyişine yönelik veya şahsi bilgilere nasıl erişilebileceğine ilişkin açıklamalar yapılması suretiyle karşılanmaktadır.

Vatandaşlarla yapılan gerek şahsi gerekse telefon görüşmeleri ile ilgili olarak, yetkili merciler üzerinden Bankamıza yönelik birkaçı dışında şikayet söz konusu olmamıştır. Sınırlı sayıda gözlenen sorunların ise vatandaşların, Risk Merkezi nezdindeki kayıtlarının Bankamızca re'sen silinmesi, şahsi kayıtlarının telefonda verilmesi veya dilekçelerinin hemen

cevaplandırılması gibi konulardaki taleplerinin karşılanamayacağını bildirilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

1211 sayılı Kanunun mülga 44'üncü maddesi ile Bankamıza verilen temel görevin; müşterilerinin risk bilgilerinin banka ve diğer mali kuruluşlarla paylaşılması olması başta olmak üzere, sistem altyapısının elektronik ortamda sorgulamaya uygun dizayn edilmemiş olması, Risk Merkezi sisteminin dışarıdan sorgulanmasında karşılaşılabilecek güvenlik sorunları, elektronik ortamda kişilerin kimlik tespitine ve teyidine imkan veren e-imza uygulamasının son yıllarda yaygınlaşmaya başlaması gibi nedenlerle, vatandaşların kayıtlarını elektronik ortamda sorgulamasına açılması mümkün olmamış ve vatandaşların bilgi talepleri yazılı olarak alınmaya veya karşılanmaya çalışılmıştır.

Ancak, 23.1.2004 tarih ve 25355 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan ve yayımı tarihinden 6 ay sonra yürürlüğe girmesi öngörülen 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerin düzenlenmesi uygulamaya geçilmesi sonucunda, e-imza kullanımının yaygınlaşmaya başladığı göz önüne alınarak, Türkiye Bankalar Birliği'nin Risk Merkezi nezdindeki müşteri bilgilerinin paylaşımını düzenleyen Yönetmelik Taslağında düzenleme yapılmış olup, Bankamız Risk Merkezinin devrinden sonra kişilerin bilgilerinin elektronik ortamda sorgulanması mümkün hale gelecektir.

2010-2011 yıllarında Bankamız Risk Merkezine takibe alınan borçları nedeniyle kimlik bilgisi bildirilen kişi ve bildirim yapılan işlem sayısı ile ismi silinen kişi sayısına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

NEGATİF NİTELİKLİ FERDİ KREDİ VE KREDİ KARTLARI KÜTÜĞÜNE YAPILAN BİLDİRİMLERE GÖRE, KİŞİ VE KAYIT SAYISI İLE SİLİNER KAYITLARA İLİŞKİN BİLGİLER		
	2010	2011
a- Borcunu Ödememesi Nedeniyle Bankalarca Bildirilen Kişi Sayısı	1.308.694	1.180.801
b- Ferdi Kredi ve Kredi Kartı Borcu Takip ve Tahsil Bildirimlerine İlişkin Kayıt Sayısı	1.466.020	1.393.255
c- Bankalarca Sehven Bildirilen, Bankamız Nezdinde 3 veya 5 Yılıni Dolduran veya 5834 Sayılı Yasa Kapsamında İsmi Silinen Kişi Sayısı		179.337

Ancak, negatif nitelikli ferdi kredi ve kredi kartları kütüğüne, borç tutarı bildirilmediğinden, kimlik bilgileri bildirilenlerin borç tutarlarına göre dilimleri itibarıyla, kişi sayısının tespit edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, bankaların müşterilerine ilişkin risk bilgileri, Bankamız Risk Merkezi'nin yanı sıra, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 73/4'üncü maddesine istinaden bankalarca kurulmuş olan, Kredi Kayıt Bürosu A.Ş. (KKB) aracılığı ile de KKB üyeleri arasında değişime konu edilmektedir. Dolayısıyla, vatandaşların kredi ve kredi kartı başvurularının değerlendirilmesinde KKB kayıtları da referans olarak kullanılmakta olup, bankaların söz konusu başvuruları KKB nezdindeki kayıtlar nedeniyle de kabul etmemesi mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Bankamız nezdinde kurulu bulunan Risk Merkezi'nin faaliyetlerinin, mali sektörün ihtiyaçlarına göre geliştirilmesi amacıyla, 28.2.2011 tarih ve 27857 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6111 sayılı Kanun ile Türkiye Bankalar Birliği (TBB)'ne devredilmesi düzenlenmiş ve devre ilişkin süreç de tamamlanma aşamasına gelmiştir. Bu kapsamda, TBB Risk Merkezinin faaliyet esaslarını düzenleyen mevzuatın önümüzdeki günlerde yayınlanması ve bilahare fiili devrin bu yıl içinde tamamlanması öngörülmektedir.

TBB Risk Merkezine ilişkin önümüzdeki günlerde yayınlanması beklenen "Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Yönetmeliği" taslağının Geçici 3'üncü maddesinde, pozitif bilgilerin tamamlandığı dönemden itibaren 1 yıl sonra, tasfiye olunacak borçları bulunan gerçek kişi müşterilerin kimlik bilgilerinin alınması ve paylaşılması uygulamasına son verilmesi düzenlenmiştir.